

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Ivonou Šubrtovou ve věci

žalobce: **W. R. D.**

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
se sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 5. 2019, č. j. OAM-397/ZA-ZA02-ZA08-R2-2015, ve věci mezinárodní ochrany,

takto:

- I. Žaloba proti výroku rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 5. 2019, č. j. OAM-397/ZA-ZA02-ZA08-R2-2015, kterým žalobci nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14 a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), se zamítá.
- II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 5. 2019, č. j. OAM-397/ZA-ZA02-ZA08-R2-2015, se ve výroku, kterým žalobci nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 14a zákona o azylu, zrušuje a věc se v tomto rozsahu vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Shora označeným rozhodnutím žalovaného nebyla žalobci udělena mezinárodní ochrana

dle ust. § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

2. Žalovaný zamítl žalobcovu žádost o udělení mezinárodní ochrany již podruhé. Stalo se tak poté, kdy Nejvyšší správní soud zrušil první rozhodnutí žalovaného na základě kasační stížnosti žalobce proti rozsudku krajského soudu, který první žalobu zamítl.
3. Nejvyšší správní soud dospěl v kasačním rozhodnutí k závěru, že azylový příběh žalobce nebyl dosud účinně zpochybněn a lze dospět k závěru, že žalobce byl vystaven odůvodněnému strachu z pronásledování v důsledku politického přesvědčení, které sdílela jeho rodina a jež bylo žalobci přinejmenším připisováno. Nejvyšší správní soud zdůraznil, že při aplikaci § 12 písm. b) zákona o azylu postačuje připisované politické přesvědčení a že lze akceptovat i delší časový odstup (v řádu 9 let) mezi událostí vedoucí k odchodu ze země a odchodem samotným, pokud spolu tyto události souvisejí. Podle Nejvyššího správního soudu bylo na místě shledat, že žalobce byl vystaven odůvodněnému strachu z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu a proto zavázal žalovaného, aby žalobci buď udělil azyl dle § 12 písm. b) zákona o azylu, anebo aby účinně zpochybnil jeho azylový příběh nebo shledal důvody, proč žalobci nelze azyl udělit. V takovém případě měl žalovaný dále zvažovat udělení doplňkové ochrany.
4. V napadeném rozhodnutí žalovaný ve vztahu k udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu zjistil, že od okamžiku žalobcova odchodu z Etiopské federativní demokratické republiky (dále „Etiopie“) došlo v jeho vlasti k tak zásadním politickým změnám, že aktivity vyjadřující podporu opozičním politickým stranám již nejsou důvodem pronásledování státními orgány. Do Etiopie se vrátila politická opozice hlásící se k oromské etnické příslušnosti, aby se zapojila do politického dialogu, a sám předseda etiopské vlády pochází z oromského etnika. Žalovaný tudíž dospěl k závěru, že žalobcovy obavy z pronásledování z důvodu uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu, nejsou již odůvodněné.
5. Žalovaný neshledal ani důvody pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. Napadené rozhodnutí vychází ze závěru, že žalobce nebude v případě návratu do Etiopie čelit zvýšenému zájmu státních bezpečnostních složek, neboť se v zahraničí nijak politicky neangažoval. Poukazuje na skutečnost, že v červnu 2018 byl v Etiopii ukončen výjimečný stav, a byť může být v některých místech situace vyhrocená, jde zpravidla o dlouhotrvající konflikty o zdroje, jež bezprostředně nesouvisejí s mocenskými změnami na celostátní úrovni. Žalobci nehrozí ani vážná újma kvůli jeho etnické příslušnosti, jelikož přísluší k největšímu etiopskému etniku, přičemž v Etiopii neprobíhá ani ozbrojený konflikt, jehož důsledky by mohly představovat pro žalobce vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu.

II. Obsah žaloby

6. Uvedené rozhodnutí žalobce napadl v celém rozsahu. Namítl porušení ustanovení § 2 odst. 1 a 4, § 3, § 50 odst. 2, 3 a 4, § 52 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), jakož i ustanovení § 12, § 14, § 14a, § 23c zákona o azylu a čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod i ustanovení § 78 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).
7. Žalovaný podle žalobce nerespektoval závazný právní názor Nejvyššího správního

soudu, když nezohlednil politický profil jeho rodiny, pro nějž mu hrozí v Etiopii pronásledování, a neudělil mu azyl dle § 12 písm. b) zákona o azylu. Namítl, že jeho azylový příběh nebyl přezkoumatelným způsobem zpochybněn. Žalovaný se údajně nevypořádal dostatečně s tím, že se žalobce hlásí k politickým názorům Oromské osvobozené fronty (dále jen „OLF“), kterou v dětství podporoval roznášením novin a že čelil perzekuci ze strany státu pro politickou činnost své rodiny a v souvislosti s tím byl vězněn v nelidských podmínkách. Politické přesvědčení mu bylo přinejmenším připisováno, což samo o sobě postačuje. Žalobce zdůraznil, že z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2008, č. j. 2 Azs 45/2008-67, plyne, že není rozhodné, zda politické přesvědčení žadatel o mezinárodní ochranu skutečně zastává, neboť postačí, pokud původci pronásledování politické přesvědčení žadateli připisují.

8. Žalobce se zásadně vymezil vůči tvrzení, že v Etiopii došlo k natolik významné a trvalé změně, aby byla možnost jeho dalšího pronásledování bezpečně vyvrácena. K žádné významné změně v zemi podle něj nedošlo, u moci je stejná politická strana a funkcionáři si jen vystřídalí vysoké funkce. Navrhl provést jako důkaz internetové články Amnesty International, Reuters, Georgie Gwinnett College, zpravodajského serveru borkena.com a výroční zprávu MZV USA, dokládající současnou rozsáhlou perzekuci Amharů a jejich vyhánění z Oromie a dalších částí země, potlačování poklidných demonstrací, pronásledování opozičních názorů a stále probíhající porušování lidských práv v Etiopii.
9. Žalobce zdůraznil, že Nejvyšší správní soud konstatoval, že dle dosud zjištěného skutkového stavu je zřejmé, že žalobci hrozí v zemi původu pronásledování pro zastávání určitých politických názorů. Žalovaný měl tedy buď zjistit nové skutečnosti, jež by diskvalifikovaly tuto obavu, anebo měl prokázat důvody, proč mu nelze udělit azyl. Pokud se žalovaný dovolává změny poměrů, musel by uznat, že ke dni vydání prvního rozhodnutí byl žalobce uprchlíkem z hlediska mezinárodního práva. Žalobce má za to, že skutkový a právní stav musí být zakonzervován v jeho prospěch k datu vydání prvního rozhodnutí, neboť primárním cílem správního řízení po kasaci je náprava nedostatků původního rozhodnutí. Z uvedeného důvodu byl žalovaný povinen rozhodnout v souladu s právním názorem Nejvyššího správního soudu podle skutkového stavu, který tu byl v době vydání prvního rozhodnutí. Nemohl využít plynutí času a uzavřít, že v Etiopii došlo k trvalé změně situace. V této souvislosti žalobce poukázal na to, že by se jako azylant ocitl v jiném hmotněprávním i procesním postavení, neměl by ztížený přístup na trh práce, mohl by svobodně vycestovat z České republiky, měl by přístup k sociálnímu zabezpečení i státnímu integračnímu programu, a za současné situace by s ním muselo být zahájeno řízení o odnětí azylu dle § 17 zákona o azylu. Proto by měl nyní soud zjistit splnění podmínek pro odnětí azylu dle § 17 zákona o azylu. Poukázal v tomto ohledu i na čl. 14 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“), podle něhož nese z hlediska odnětí statusu uprchlíka (azylanta) důkazní břemeno členský stát. Zdůraznil, že přiznání statusu uprchlíka je pouze deklaratorním aktem a je nepřijatelné, aby právní postavení uprchlíka záviselo na rychlosti konání veřejné správy, jak plyne z rozsudku Soudního dvora Evropské unie, dále jen „SDEU“, ve věci

výklad SDEU v rámci řízení o předběžné otázce. Byť považuje dané ustanovení za *act claire*, předběžná otázka by měla být položena v souvislosti s tím, zda je rozhodující skutkový stav, který tu byl v době podání žádosti o mezinárodní ochranu, a zda v případě změny situace v zemi původu, jež dosahuje takového charakteru, že mezinárodní ochrany již není třeba, je pro zamítnutí žádosti nutné uplatnit procesní záruky stanovené pro odnětí statusu uprchlíka.

10. Žalobce se dále vymezil proti neudělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu. Rozhodnutí označil za nepřezkoumatelné z důvodu nedostatečného odůvodnění a absence aplikace neurčitěho právního pojmu „důvody hodné zvláštního zřetele“. Žalovaný dle jeho názoru nezohlednil, že žalobce žije v České republice s přítelkyní, s níž se mu narodilo dítě, a pokud by vycestoval a zanechal by ji zde s nezletilým dítětem, jednalo by se o nepřiměřený zásah do jeho rodinného a soukromého života. Otcovství nově narozeného občana České republiky tak označil za důvod hodný zvláštního zřetele a v souvislosti s tím uvedl, že nemůže využít institutů zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), neboť nemá cestovní doklad a nemůže splnit pasovou povinnost podle § 87b odst. 3 písm. a) ve spojení s § 87a odst. 2 písm. a) citovaného zákona.
11. Žalobce rovněž nesouhlasil s tím, že mu nebyla udělena doplňková ochrana dle § 14a zákona o azylu. Závěry žalovaného jsou podle něj v rozporu se zjištěným skutkovým stavem. Žalovaný zcela dezinterpretoval zprávy o zemi jeho původu, neboť negoval nebezpečí mučení či nelidského zacházení v Etiopii. Zároveň se žalobce vymezil vůči shromážděným zprávám o zemi původu. Konkrétně informace Ministerstva zahraničních věcí České republiky žalobce nepovažuje za vypovídající, protože pochybuje, že by etiopské státní orgány sdělily zastupitelským úřadům, jak postupují při návratu vlastních občanů do země.
12. S ohledem na uvedené důvody žalobce navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a udělil mu azyl, anebo aby věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

13. Žalovaný popřel oprávněnost žalobních námitek. Obsah správního spisu podle něj dokládá, že postupoval v souladu se zákonem o azylu, správním řádem a správními zásadami. Informace o zemi původu považoval za zcela dostatečné a skutkový stav za náležitě zjištěný. U žalobce neshledal opodstatněné obavy z pronásledování v požadované intenzitě. Zdůraznil, že žalobce není a nebyl členem žádné politické strany, organizace či hnutí a stranické noviny roznášel ještě jako dítě v letech 1995 – 1997, tj. téměř 20 let před odchodem z Etiopie. Podotkl, že žalobce nedoložil své uvěznění ani jeho případné důvody a vyjádřil údiv nad tím, že získal pracovní stáž v České republice. Skutečnost, že žalobce v rámci pracovní činnosti pravidelně vyjížděl na pracovní cesty do Súdánu, z nichž se dobrovolně vracel, podle žalovaného nesvědčí o tom, že by měl opodstatněné obavy z pronásledování nebo z ohrožení vážnou újmou v zemi původu.
14. Správnost napadeného rozhodnutí potvrzují i další aktuální informace o zemi původu opatřené žalovaným. Žalobcem zmiňovaný případ W. G. podle žalovaného s projednávanou věcí nesouvisí. Žalobce sice poukazuje na článek hovořící o vyhánění Amharů z Oromie, sám je však oromské národnosti. Žalovaný zdůraznil, že byť z

informací o zemi původu vyplývá, že v Etiopii není v různých oblastech života vše na požadované úrovni co do dodržování lidských práv, každou žádost je třeba posuzovat individuálně, přičemž je zřejmé, že současná etiopská vláda již nepovažuje žalobcovy aktivity související s podporou strany OLF za aktivity, jež by měly být cíleně potlačovány a jejich původci pronásledováni. Uvedené skutečnosti vyplývají ze zpráv o zemi původu. Žalovaný proto setrval na názoru, že v Etiopii došlo k výrazné a trvalé změně situace.

15. Žalovaný se dále vymezil vůči povinnosti rozhodovat podle skutkového stavu, který tu byl v době vydání prvního rozhodnutí. Takový postup by podle něj znemožnil neprodloužit doplňkovou ochranu či odejmout udělený azyl. Žalovaný zdůraznil, že pokud by při rozhodovací činnosti nevycházel z aktuální situace v zemi původu, bylo by jeho rozhodnutí nezákonné. Žalobcem zmiňovaný rozsudek SDEU ze dne 12. 4. 2018 podle něj není přílehlavý, neboť se týká jiné problematiky.
16. Ohledně humanitárního azylu žalovaný zdůraznil, že se věnoval rodinné situaci žalobce na str. 11 napadeného rozhodnutí, a dále odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu (rozhodnutí ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003, ze dne 28. 4. 2011, sp. zn. 1 Azs 5/2011, a ze dne 8. 6. 2011, sp. zn. 2 Azs 8/2011), podle níž čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod státu neukládá všeobecný závazek respektovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu, respektive povinnost napomáhat rozvíjení vzájemných vztahů. Zdůraznil, že se v projednávané věci nerozhoduje o vycestování žalobce z České republiky, nýbrž o udělení mezinárodní ochrany. Humanitární azyl žalovaný neshledal opodstatněný, jelikož v průběhu správního řízení nezjistil žádné mimořádné skutečnosti, a žalobce je ani neuváděl, přičemž dítě má na území České republiky tisíce cizinců.
17. Žalovaný dodal, že odkaz na podmínky v etiopských věznicích nebyl na místě, neboť žalobci nehrozí v případě jeho návratu uvěznění. Poukázal rovněž na to, že orgány České republiky neposkytují žádným etiopským orgánům informace o tom, kdo zde požádal o udělení mezinárodní ochrany.
18. S ohledem na shora uvedené skutečnosti žalovaný navrhl žalobu zamítnout jako nedůvodnou.

IV. Posouzení věci krajským soudem

19. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních námitek (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního s. ř. s., bez nařízení jednání v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s., neboť žalovaný s takovým projednáním věci výslovně souhlasil a souhlas žalobce byl presumován. Soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), současně měl však při posuzování věci na zřeteli čl. 46 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“), zakotvující povinnost členských států zajistit pro žadatele o mezinárodní ochranu účinný opravný prostředek. Dle odst. 3 uvedeného ustanovení lze za účinný opravný prostředek považovat pouze takový prostředek, který zabezpečuje *„úplné a ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU“*. S ohledem na promeškání transpoziční lhůty ze strany českého

zákonodárce se citované ustanovení vyznačuje (pro řízení zahájená na základě žádosti o mezinárodní ochranu podaných po 20. 7. 2015) vertikálním přímým účinkem, a proto povinností soudu je přihlížet v řízení i k případným novým skutečnostem, byť by nemohly být žalovanému správnímu orgánu v době jeho rozhodování známy.

20. Ze správního spisu soud zjistil, že žalobce požádal Českou republiku o udělení mezinárodní ochrany dne 23. 4. 2015, téhož dne s ním byl proveden i pohovor k této žádosti. Žalobce uvedl, že je státním občanem Etiopie a příslušníkem oromského etnika (národnosti), je svobodný. Jeho otec a dva bratři žijí v Addis Abebě, další dva bratři žijí v oblasti Afár. V letech 2002 – 2005 působil jako kamelot novin OLF – Oromské osvobozené fronty. V letech 2002 – 2014 pracoval jako svářeč, dosáhl středoškolského vzdělání. Odchod z vlasti odůvodnil tím, že měl v práci národnostní komplikace se svými šefy, byl i ve vězení. O mezinárodní ochranu požádal z politických důvodů, jeho země má z tohoto hlediska problém a i on měl problémy. Chtěl požádat o azyl ve Švédsku, proto využil možnosti studia v zahraničí a v říjnu 2014 vycestoval do České republiky. Měsíc pobýval v Ostravě, odkud odjel do Švédska, a následně byl 17. 4. 2015 převezen zpět do České republiky. Cestovní pas ztratil ve Švédsku. Plánoval vystudovat a žít v míru, dokud se v Etiopii nezlepší situace, aby se mohl vrátit. V roce 2002 byl čtyři měsíce ve vězení za házení kamenů na policii a prodej novin, u soudu však nebyl. Kdyby se vrátil, jistě by šel do vězení, a to proto, že se nevrátil a nepokračoval ve škole, a tudíž pošpinil jméno své země. V písemném prohlášení dále uvedl, že by mu hrozilo vězení i za podporu opozičních stran a že jej mohou i zabít.
21. Dále žalobce vypověděl, že žil v otcově domě v Addis Abebě, měl dobrou práci, žili si dobře. Jejich problémy začaly v roce 2005, když se konaly volby, do té doby existovaly v Etiopii opoziční noviny. Jako prodejce novin doručoval opoziční noviny lidem až domů, pokud je nechtěli číst veřejně. Vláda jim začala dělat problémy, protože prodával opoziční noviny a přenášel různé dokumenty. V té době přestaly vycházet noviny různých stran, začaly demonstrace, kontrolovali je a chtěli je uvěznit. Vládní strany u voleb prohrály a nechtěly to uznat, vláda začala opozici věznit. Stačilo, aby byl někdo členem opozice a zavřeli celou rodinu. Jeho rodina podporovala OLF, byla šikanována, měli i zákaz vycházet z domu. Sám pomáhal s prodejem novin a byl uvězněn. Přímý kontakt na stranu OLF měl jeho bratr T., který je nezvěstný. Prostřednictvím něj prodával noviny a shromažďoval peníze pro podporu politické strany, dělal to zdarma. Aktivním členem nebyl, byl malý, ale měl průkaz strany. Jeho bratr i strýc byli vězněni, strýc byl uvězněn na 14 let a o bratrovi nikdo neví, ztratil se nebo ho zabili. Tajné služby sledovaly jeho rodinu čtyři roky a jeho otec byl odvážen na výslechy. Žalobce byl odvezen v noci s odůvodněním, že se účastnil demonstrace a dopouštěl se výtržností, nic takového však nedělal. Jedním z důvodů uvěznění byla distribuce opozičních novin strany OLF. Věznice, kde byl, se nacházela asi 200 km severně od Addis Abeby a měla svou farmu, byla tam fyzická práce, které se neúčastnil, protože byl zraněný. Dále uvedl, že se pokoušel odjet z vlasti dříve a popsal pokus o vycestování přes Súdán, kdy ho ohrožovali převaděči, a proto raději utekl zpět do Etiopie. Nikdo si ničeho podezřelého nevšiml, jelikož do Súdánu často jezd

slíbil pomoc s legálním vycestováním za prací, ale to se nepovedlo. Ve firmě, v níž pracoval, se vyskytla možnost odjet přes stipendium do svářečské školy v Ostravě. Byl vybrán, využil této příležitosti a odjel do Ostravy. Z České republiky odjel do Švédska, kde chtěl požádat o azyl, protože mu kamarád řekl, že zná ve Švédsku člověka, který mu pomůže, a že by mohl být z České republiky vrácen zpět domů. Kdyby se vrátil do vlasti, chytili by jej, zmlátili a donutili říci, co chtějí, a poté by to zdokumentovali a vysílali v televizi. Uvěznili by jej nebo zabili. Také dodal, že by musel podporovat vládní stranu, aby měl dobrou práci či bydlení.

22. Během doplňujícího pohovoru konaného dne 19. 12. 2016 žalobce hovořil o podrobnostech k vydání a distribuci novin, které roznášel ve vlasti. Též popsal politickou činnost svého bratra, který byl členem ústředního výboru strany OLF a organizoval distribuci novin a jiných dokumentů. S novinami žalobce nosíval i tyto různé zapečetěné dokumenty, ale nevěděl, co v nich bylo. Celá jeho rodina byla ve straně OLF, měli i členské průkazky, ale když začaly chodit prohlídky, museli dokumenty spálit. Otec byl čtyřikrát ve vězení, stále byli kontrolováni a šikanováni. Žalobce distribuoval noviny asi v letech 1995 – 1997, když mu bylo 10 let. Tajné služby se na děti tolik nezaměřovaly. Roku 1998 byla strana OLF prohlášena za teroristickou a rozpuštěna, vedoucí byli uvězněni, někteří byli zabiti, někteří utekli. Jeho bratr zmizel v květnu 1997, v té době byli hodně kontrolováni. Jeho rodinu kontrolují dosud. Dva jeho bratři odjeli kvůli šikaně ze země. Státní služby předpokládají, že pokud rodina pracovala pro opozici předtím, pracuje pro ni i nyní.
23. Žalobce se vyjádřil také ke svému uvěznění ve věznici Schwarobiet v roce 2005, když byly volby. Byl vězněn šest měsíců, a teprve v polovině této doby byl vyslechnut. Před soudem nebyl vůbec. Tvrdili, že o jeho rodině ví vše, že byli aktivisté OLF, že žalobce distribuoval noviny a podporuje politickou stranu Ginbot 7. Podmínky ve vězení byly hrozné, byla tam otrocká práce. Během let 2005 až 2014 šikana přetrvávala. Živil se v železárnách, měl dobrý plat, sice byl 2x propuštěn, ale majitel řekl, že ho potřebuje, mohl se vrátit do práce. Shodně popsal plánování vycestování ze země a stipendijní výjezd do České republiky prostřednictvím firmy, v níž pracoval. Možnost vycestovat z Etiopie si kromě svého doporučení ze strany německého pracovníka vysvětlil tím, že státní aparát vítá odchod lidí, kteří jsou proti režimu, ze země, avšak jiná věc je, na co se budou ptát rodiny. Přestěhování se do jiné části země by podle něj nic nevyřešilo. Jeho bratr je lékařem v Afaru a je sledován. Žalobce uvedl, že by se vrátil do vlasti tehdy, pokud by panovala svoboda, aby mohl říci, co si myslí a také aby nebyl kvůli své národnosti Oromo považován za druhořadého občana. Dodal, že v září 2016 bylo zabito přes 600 Oromů při náboženských oslavách, a že při nedávných demonstracích byl uvězněn syn jeho tety. Uvedl, že svá tvrzení nemůže doložit listinami ani jinými důkazy, protože vše pálili.
24. Rozhodnutím ze dne 23. 3. 2017 nebyla žalobci udělena mezinárodní ochrana. Žalobce napadl uvedené rozhodnutí žalobou, kterou zdejší krajský soud zamítl rozsudkem ze dne 27. 9. 2018, č. j. 29 Az 32/2017 - 69. Nejvyšší správní soud citovaný rozsudek i rozhodnutí žalovaného zrušil rozsudkem ze dne 13. 2. 2019, č. j. 9 Azs 381/2018-61

žalovaného, aby žalobci buď udělil azyl dle § 12 písm. b) zákona o azylu, anebo aby účinně zpochybnil jeho azylový příběh nebo shledal důvody, proč mu azyl nelze udělit. V případě, že by žalovaný neudělil žalobci azyl, měl zvažovat udělení doplňkové ochrany, a to na základě případně doplněného zjišťování skutkového stavu.

25. Po zrušení prvního zamítavého rozhodnutí byl s žalobcem proveden doplňující **pohovor dne 29. 3. 2019**. Žalobce uvedl, že nechce nic doplnit. Sdělil, že krajskému soudu uvedl, že tři jeho bratři jsou nezvěstní v Addis Abebě, jeden bratr se však našel v Egyptě. Dodal, že důvod jeho žádosti o mezinárodní ochranu se nezměnil, stále je podporovatelem strany OLF. Vyjádřil pochyby nad tím, zda se v jeho vlasti odehrála skutečná a trvalá změna poměrů. Uvedl, že i když má strana OLF v jeho vlasti již „dveře otevřené“ a opoziční politické strany existují, tamní situace je vzhledem k dřívějším poměrům vyhrocená a nestabilní, v Etiopii probíhá změna, ale nikdo neví, kam to povede. Podle žalobce centrální reformní vláda neovládá situaci a stále dochází k etnickým konfliktům a zabíjení. Žalobce sdělil, že nestabilní situace je jeden z důvodů, proč žádá o mezinárodní ochranu. Druhým důvodem je, že jeho rodina je kvůli nepokojům v Etiopii rozházená a nemá se kam vrátit, nemá rodinnou základnu a neví, co bude zítra. V Addis Abebě má sice otce, ale ten je starý, a kromě otce by neměl u koho bydlet a nebyl by tam šťastný. Je v kontaktu jen s otcem, ne s ostatními, protože pro ně nemá dobré zprávy. Současně uvedl, že komunikuje přes sociální síť s přáteli žijícími v Addis Abebě. Na otázku, zda má v České republice příbuzenské vztahy, uvedl, že ne a připustil, že v tomto ohledu je situace v Etiopii stejná, avšak v Etiopii nemá jistotu, zda nevypukne občanská válka či mezietnický konflikt. Připustil, že v Etiopii došlo k určité změně, ale dokud neproběhnou volby, bude situace vyhrocená. Poukázal na etnické konflikty a existující tlak na kmen Oromo. Situace se podle něj mění každý den, v zemi původu chybí spravedlnost, svoboda a jistota. K dotazu, zda členství OLF již není důvodem, pro nějž by se nechtěl vrátit, odpověděl, že problém přetrvává, že si různé politické strany činí naschvály a dochází k zatýkání jejich členů, že vláda nezvládá reformu a lidé se zabíjejí. V případě návratu by se ocitl v nejisté situaci, jelikož by se zapojil do stranické aktivity OLF, přičemž se rozhodl, že bude tuto politickou stranu podporovat ještě víc. Na otázku, proč by měl mít potíže, když je strana OLF legální, oponoval, že nikdo neví, co bude zítra, když i dříve měla etiopská vláda vůli spolupracovat, ale nedohodla se a pozabíjela 20 000 lidí. Má z této zkušenosti strach, obává se opakování historie. Komunikuje s kamarády žijícími v Addis Abebě, kde jsou demonstrace a neklid. Dále uvedl, že si v České republice zvykl, má tu přítelkyni, která čeká dítě, má odpovědnost a asi si ji vezme, sdílí spolu rok společnou domácnost v Českém Brodě. Rád by tu žil a pracoval, zatím však nemá možnost legalizovat si pobyt jinak než žádostí o mezinárodní ochranu.
26. Součástí správního spisu jsou původní informace shromážděné žalovaným o politické a ekonomické situaci a stavu dodržování lidských práv v Etiopii ke dni vydání prvního zamítavého rozhodnutí (23. 3. 2017). Tehdy žalovaný vycházel z *výroční zprávy Human Rights Watch 2016*, z *výroční zprávy Amnesty International 2015/2016*, z *Transformačního indexu Bartelsmannovy nadace 2016 o Etiopii z února 2016*, ze *zpráv Ministerstva zahraničních věcí Spojených států amerických o dodržování lidských práv v roce 2015 v Etiopii* a z

výjimečný stav a od roku 2015 probíhají napříč regionem Oromia masové demonstrace přerůstající v bezpečnostní střety. Opoziční členové a stoupenci byli v roce 2015 šikanováni, ponižováni, údajně i mučeni, bití a zastrahováni ze strany bezpečnostních složek politicky motivovanými procesy. Podmínky ve věznicích byly drsné až životu nebezpečné, vyskytovalo se svévolné zabíjení, zatýkání a uvěznování i nezákonné prohlídky.

27. Správní spis dále obsahuje zprávy o politické a ekonomické situaci a stavu dodržování lidských práv v Etiopii shromážděné žalovaným po kasačním rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Napadené rozhodnutí (30. 5. 2019) konkrétně vychází z *informací Ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 12. 6. 2018 a ze dne 8. 9. 2017, ze zprávy ČTK ze dne 5. 7. 2018 (správné datum vydání je 12. 11. 2018 – pozn. soudu): Etiopie propustila vysoké vězeňské úředníky kvůli porušování práv a ze zprávy Švýcarského Státního sekretariátu pro migraci ze dne 16. 1. 2019 – Zaměřeno na Etiopii – Politický průlom 2018*. Žalobce nevyužil práva na seznámení se s podklady rozhodnutí a nechtěl k podkladům nic doplnit.
28. Z výše citovaných zpráv o zemi původu je zřejmé, že v roce 2018 zažila Etiopie nejvýznamnější politické turbulence a změny od roku 1991. Nový premiér Abiy Ahmed, pocházející z etnika Oromo (dvě největší etiopské etnika jsou Oromové a Amharové), ihned po nástupu do funkce v dubnu 2018 započal s reformami. Odsoudil praktiky předchozí vlády (od roku 1991 byla u moci politická strana Tigray People's Liberation Front, dále jen „TPLF“), které přirovnal ke státnímu terorismu a nařídil vyšetřování zločinů TPLF, které na podzim roku 2018 vyústilo v rozsáhlé zatýkání vysoce postavených osob (členové zpravodajské služby, vojáci, podnikatelé) v souvislosti s porušováním lidských práv a korupcí. Premiér Abiy zahájil debatu se všemi politickými stranami, včetně opozičních. Od června 2018 nejsou politické strany OLF a Ginbot 7 v Etiopii považovány za teroristické. Premiér Abiy vyzval prominentní opoziční politiky k návratu do země a značná část z nich výzvu vyslyšela. V nejvyšších státních institucích byla vytvořena nová personální základna, v říjnu 2018 došlo k rekonstrukci vládního kabinetu, v listopadu 2018 byla předsedkyně národní volební komise zvolena bývalá opoziční politička, jež se vrátila z exilu, neboť byla předtím odsouzena k doživotí za velezradu. Občas dochází ke střetům mezi různými etniky, nejedná se však o politickou opozicí organizované akce. Politické strany Ginbot 7 a OLF ukončily v souvislosti s reformami ozbrojené povstání. Hlavní představitelé strany *Oromo Democratic Front* (vznikla odtrhnutím od OLF) se v červnu 2018 vrátili do Etiopie. Došlo k propuštění 575 politických vězňů, mezi nimi i spoluzakladatele hnutí Ginbot 7, který byl odsouzen k trestu smrti. Z informace Ministerstva zahraničních věcí České republiky vyplývá, že při návratu etiopských občanů ze zahraničí se bezpečnostní složky zajímají o aktivní politickou opozici a je nutno u každého žadatele o mezinárodní ochranu zohlednit, do jaké míry je zapojen do politických aktivit a zda vystupuje kriticky vůči vládě a zda je tato kritika násilné povahy. Situace v Etiopii nasvědčuje podle ministerstva zahraničních věcí tomu, že opoziční aktivity již nebudou moci být používány jako důvod k žádostem o mezinárodní ochranu.
29. Zpráva SEM ze dne 16. 1. 2019 však uvádí, že dosud nedošlo ke změnám ve složení etiopského parlamentu a formální struktury bývalé vládní strany TPLF zůstaly zachovány. Podává se, že politické otevření spolu s personálními změnami vedlo v Etiopii k částečné ztrátě kontroly ze strany státu a k vzplanutí regionálních, většinou

etnicky motivovaných konfliktů, během nichž zemřely v roce 2018 stovky lidí a přes milion lidí uprchlo ze svých vesnic. Podle citované zprávy si nejvíce obětí vyžádaly konflikty mezi etnikem Oromo a dalšími třemi etniky. Ozbrojené střety probíhaly v západní Oromii i na území hlavního města Addis Abeba, a to zejména s ozbrojenými bojovníky OLF. Na začátku roku 2019 existovaly v Etiopii obavy z lokálního vojenského střetu, neboť stát neměl kontrolu nad částmi země, zejména částmi regionu Oromie, přičemž vliv státu v regionech Oromie, Amhara a Somali byl oslaben. Zpráva dále zmiňuje eskalační potenciál konfliktu mezi svazovými státy Amhara a Tigray. Svobodné demokratické parlamentní volby byly plánovány na rok 2020.

30. Po provedeném přezkumném řízení dospěl soud k závěru, že žaloba je v části týkající se neudělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu důvodná. Ve vztahu k neudělení mezinárodní ochrany dle § 12, § 13, § 14 a § 14b soud žalobu důvodnou neshledal.
31. Z ustanovení § 28 odst. 1 zákona o azylu vyplývá, že mezinárodní ochranu lze udělit ve formě azylu nebo doplňkové ochrany; shledá-li ministerstvo při svém rozhodování, že jsou naplněny důvody pro udělení azylu podle § 12, 13 nebo 14, udělí azyl přednostně. Pokud správní orgán dospěje k závěru, že nebyly naplněny důvody pro udělení azylu jako vyšší formy mezinárodní ochrany, v souladu se zákonem posoudí, zda cizinec nesplňuje důvody k udělení doplňkové ochrany.
32. S ohledem na důvody, kterými žalobce odůvodnil žádost o udělení mezinárodní ochrany, jakož i vzhledem k závaznému právnímu názoru Nejvyššího správního soudu (viz rozsudek ze dne 13. 2. 2019, č. j. 9 Azs 381/2018-61), soud žádost žalobce posoudil především z hlediska splnění podmínek udělení mezinárodní ochrany podle ustanovení § 12 písm. b) a § 14a zákona o azylu.
33. Podle § 12 zákona o azylu „azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod“, nebo b) „má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.“ Jak již zdůraznil ve shora citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud, žalobce nebyl v Etiopii pronásledován v přímé souvislosti s uplatňováním politických práv a svobod. Časový odstup od doby, kdy jako desetiletý chlapec pomáhal bratrovi s distribucí politických novin a dokumentů, je příliš velký. Ostatně ani žalobce v žalobě v tomto ohledu nic nenamítal. Azyl podle § 12 písm. a) zákona o azylu se proto na žalobce nevztahuje.
34. Z ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu vyplývá, že podmínky pro udělení azylu splňuje též cizinec, je-li ve vztahu k jeho osobě zjištěno, že je pronásledován, respektive má odůvodněný strach z pronásledování pro zastávání určitých politických názorů. Za pronásledování se pro účely zákona o azylu rozumí „závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování“ (§ 2 odst. 4 cit. zákona). Původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí „státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem (...)“ (§ 2 odst. 6 zákona o azylu).
35. Nejvyšší správní soud ve shora citovan

pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Dovodil, že žalobce byl v Etiopii vystaven odůvodněnému strachu z pronásledování pro zastávání určitých politických názorů. Nebylo přitom rozhodné, zda bylo pronásledování žalobce důsledkem jeho skutečného politické přesvědčení, anebo zda mu bylo politické přesvědčení pouze připisováno s ohledem na propojení jeho rodiny s politickou stranou OLF (v tomto ohledu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2008, č. j. 2 Azs 45/2008 – 67). Nejvyšší správní soud v kasačním rozsudku tedy zavázal žalovaného, aby žalobci buď udělil azyl podle § 12 písm. b) cit. zákona, anebo aby účinně zpochybnil jeho azylový příběh nebo shledal důvody, proč žalobci nelze azyl udělit.

36. Přezkum udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu vychází z potenciality pronásledování v budoucnu poté, kdy se žadatel případně vrátí do země původu. Jedná se tudíž o prospektivní rozhodování (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2008, č. j. 4 Azs 47/2007 – 60, nebo ze dne 9. 6. 2008, č. j. 5 Azs 18/2008 – 83), kdy se zkoumá možnost budoucího pronásledování. Současně se využívá standard přiměřené pravděpodobnosti, což znamená, že možnost pronásledování žadatele o azyl musí být reálná, nikoli jen hypotetická (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 – 82, a ze dne 13. 8. 2010, č. j. 4 Azs 11/2010 – 112). Uvedenou judikaturu je nutné respektovat, a proto nelze přijmout žalobcův názor, podle něhož by měl být v jeho případě skutkový stav zakonzervován ke dni vydání prvního rozhodnutí (23. 3. 2017). Takový způsob rozhodování by popřel smysl prospektivního přezkumu azylových důvodů podle § 12 písm. b) zákona o azylu a byl by i v rozporu s čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice, který ukládá členským státům v rámci opravného prostředku zajistit úplné a *ex nunc* (tj. aktuální) posouzení skutkové i právní stránky případu. Čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice zdůrazňuje i posouzení potřeby mezinárodní ochrany dle kvalifikační směrnice. Čl. 4 odst. 3 písm. a) kvalifikační směrnice pak ukládá členským státům zohlednit při posouzení žádosti o mezinárodní ochranu „...*všechny významné skutečnosti týkající se země původu v době rozhodování o žádosti*“. Rozhodování bez ohledu na aktuální vývoj politické i bezpečnostní situace v zemi původu žadatele o mezinárodní ochranu by tudíž bylo v rozporu se zákonem o azylu i s právními předpisy EU a znemožnilo by účinně posoudit hrozbu budoucího pronásledování žadatele v případě jeho návratu do vlasti. Prospektivní posouzení totiž z logiky věci předpokládá i zohlednění aktuálního skutkového stavu. Nad rámec lze podotknout, že žalobce se v tomto ohledu dovolává zakonzervování skutkového stavu k okamžiku vydání prvního zamítavého rozhodnutí, avšak ve vztahu k humanitárnímu azylu v rozporu s tímto požaduje zohlednit i aktuální rodinnou situaci.
37. Soud neshledal důvod požádat SDEU o výklad v rámci řízení o předběžné otázce. Co se týče horšího postavení žalobce, lze poukázat na § 32 odst. 2 zákona o azylu garantující odkladný účinek žaloby proti rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany. Zaručuje se, že cizinec bude stále v postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany, a nelze přehlédnout, že s tímto postavením se pojí nejen povinnosti, ale také řada práv (srov. Díl 1 hlavy VII. zákona o azylu).
38. Ve vztahu k aplikaci § 12 písm. b) zákona o azylu soud shledal, že ačkoli žalobce byl v minulosti ve své vlasti pronásledován z azylově relevantního důvodu ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, protože byl zatčen etiopskými státními orgány v sou

v nelidských podmínkách po dobu zhruba šesti měsíců, v současné době nelze pominout politické a společenské změny, které se odehrávají v Etiopii od dubna r. 2018.

39. Žalobce tvrdil, že etiopští vysocí političtí funkcionáři si jen vyměnili funkce a v zemi nedošlo k zásadní a trvalé změně politické situace. Zprávy o zemi původu však jeho tvrzení vyvrací. Ze zpráv o Etiopii shromážděných ve správním spise vyplývá, že Etiopie zažila v roce 2018 nejvýznamnější politické změny od roku 1991. Nový premiér pocházející z téhož etnika jako žalobce (Oromo) odsoudil praktiky předchozí etiopské vlády, tj. u moci není tatáž politická strana jako v době vycestování žalobce ze země. Dříve zakázané opoziční politické strany, včetně OLF, byly povoleny a byl s nimi zahájen politický dialog. Ačkoli lze očekávat, že potrestání většiny viníků z minulého režimu bude spojeno s mnoha obtížemi a v řadě případů nebude ani realizováno, nelze přehlédnout, že v polovině roku 2018 do Etiopie přicestovala řada opozičních politiků a dříve zakázané opoziční strany se vrátily na etiopskou politickou scénu. V souvislosti se svobodným zastáváním politických názorů v zemi je zásadní, že předsedkyní národní volební komise byla zvolena bývalá opoziční politička, která se sama vrátila z exilu, ač byla předtím odsouzena k doživotí. V nejvyšších státních institucích dále došlo k personální obměně, političtí vězni byli propuštěni a opoziční politické strany Ginbot 7 i OLF se zapojily do politiky. Z tohoto hlediska se pronásledování žalobce pro zastávání určitých politických názorů ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu nejeví jako pravděpodobné. Soud se proto ztotožnil s názorem žalovaného, který shledal, že vzhledem ke změně politické situace v Etiopii, k níž došlo roku 2018, již žalobci nehrozí v zemi původu pronásledování pro zastávání určitých politických názorů ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu.
40. Azyl za účelem sloučení rodiny dle § 13 zákona o azylu se na žalobce nevztahuje. Z obsahu správního spisu nevyplývá splnění podmínek pro udělení azylu na základě § 13 zákona o azylu (tzv. azyl za účelem sloučení rodiny), který zohledňuje rodinné vazby a uplatňuje se vůči zákonem vymezenému okruhu rodinných příslušníků azylanta. Žalobce nemá rodinného příslušníka, jemuž by byl udělen azyl podle § 12 nebo § 14 zákona o azylu, a v tomto ohledu ani nic nenamítal.
41. Žalobce se dále vymezil vůči neudělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu a v tomto směru namítl, že žalovaný přezkoumatelným způsobem neodůvodnil rozhodnutí a dostatečně nezohlednil jeho vztah s českou přítelkyní, s níž má dítě. Otcovství nově narozeného občana České republiky žalobce považoval za důvod hodný zvláštního zřetele a vycestování z České republiky za nepřiměřený zásah do jeho rodinného a soukromého života.
42. V zákoně o azylu se v § 14 stanoví, že *„jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.“* Uvedený důvod azylu je však třeba vnímat jako výjimečný a subsidiární. K otázce humanitárního azylu lze odkázat na ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle níž na udělení humanitárního azylu není právní nárok. Posouzení možných důvodů pro udělení humanitárního azylu je tedy otázkou správního uvážení, které soud přezkoumává pouze v omezeném rozsahu (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003-38, a ze dne 22. 1. 2004

náležitostí demokratického právního státu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55). Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z těchto skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48). V již zmíněném rozsudku ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55, Nejvyšší správní soud uvedl: *„Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. (...) Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu – sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory – ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly.“*

43. Soud se v první řadě zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti rozhodnutí ve vztahu k § 14 zákona o azylu. Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů takové rozhodnutí, v němž absentují úvahy správního orgánu, na základě kterých správní orgán dospěl k závěru, který je v rozhodnutí vysloven. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů musí být vykládána ve svém skutečném smyslu, tj. jako nemožnost přezkoumat určité rozhodnutí pro nemožnost zjistit v něm jeho obsah nebo důvody, pro které bylo vydáno (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006 - 76, publikované pod č. 1566/2008 Sb. NSS). Zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost nelze rozhodnutí vůbec meritorně přezkoumat. To však není projednávaný případ. Byť je odůvodnění napadeného rozhodnutí ve vztahu k ust. § 14 zákona o azylu stručné, žalovaný v něm zřetelně popsal své úvahy a důvody, které jej vedly k závěru o neudělení humanitárního azylu. Poukázal na to, že žalobce je zletilý, plně svéprávný a zdravý, má úplné socioekonomické zázemí a je schopen si ve vlasti zajistit své životní potřeby prací, přičemž žádné výjimečné okolnosti v žalobcově případě žalovaný neshledal. Námitka nepřezkoumatelnosti není důvodná, neboť rozhodnutí o neudělení humanitárního azylu je přezkoumatelné. Žalovaný v dané věci ani nepřekročil meze správního uvážení při posuzování splnění podmínek pro udělení azylu z humanitárních důvodů. V tomto ohledu nelze pominout, že žalobce během doplňujícího pohovoru (29. 3. 2019) uvedl, že v České republice nemá příbuzenské vztahy a že svoji žádost o udělení mezinárodní ochrany nezdůvodňoval existencí rodinných vazeb. Přítelkyni a dítě zmínil teprve v souvislosti s dotazem správního orgánu na představu jeho budoucího života v České republice. Soud si je vědom skutečnosti, že článek 8 zaručuje každému prá

a svobod jiných (čl. 8 odst. 2 EÚLP). Na základě citovaného ustanovení však bez dalšího nevzniká cizinci nárok na udělení mezinárodní ochrany. Ustanovení čl. 8 EÚLP neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu dotčených osob o zemi jejich společného pobytu či napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi. V každém jednotlivém případě je nutné zvážit konkrétní okolnosti i případné extrateritoriální účinky čl. 8 EÚLP (viz rozsudek Evropského soudu pro lidská práva, dále jen „ESLP“, ze dne 19. 2. 1996, ve věci Gül proti Švýcarsku, stížnost č. 23218/94), tj. otázku, do jaké míry je cizinci znemožněn jeho rodinný, případně soukromý život v zemi původu a do jaké míry je přijímající stát z tohoto důvodu povinen umožnit mu přenést rodinný (soukromý) život na jeho území. Soud považuje za podstatné, že v daném řízení nejde o vycestování žalobce z České republiky, nýbrž o udělení mezinárodní ochrany. Skutečnost, že si žalobce našel v České republice přítelkyni a narodilo se mu dítě, tj. otázka otcovství občana České republiky, nevytváří nárok na udělení azylu z humanitárních důvodů. Žalovaný nepochybil, pokud daný skutkový stav nepodřadil pod neurčitý právní pojem „případ hodný zvláštního zřetele“, naopak lze souhlasit s názorem uvedeným v jeho vyjádření k žalobě, podle něhož v současné době nejde o nijak výjimečnou situaci, která by měla být reflektována udělením humanitárního azylu. Na uvedeném závěru nic nemění ani tvrzení žalobce, že nemůže využít institutů zákona o obyvatelstvu cizinců, jelikož svůj pas ztratil. Aplikace zákona o pobytu cizinců nemůže být vyloučena jen proto, že cizinec ztratil svůj cestovní doklad a nový si neopatřil, zvláště když totožnost a rodinnou příslušnost k občanovi Evropské unie lze ověřit i jinak (žalobce není závislý na cestovním pasu).

44. Vzhledem k tomu, že nebyly naplněny důvody pro udělení azylu jako vyšší formy mezinárodní ochrany, žalovaný posuzoval, zda žalobce nesplňuje důvody k udělení doplňkové ochrany (§ 28 zákona o azylu).
45. Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu se *„doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem (...), by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem ...“* Podle odst. 2 téhož ustanovení se *„za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.“*
46. Pokud jde o důkazní standard, tj. riziko (pravděpodobnost) způsobení vážné újmy, ustanovení § 14a odst. 1 zákona o azylu stanoví test „reálného nebezpečí“, k němuž se vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82, následovně: *„Reálným nebezpečím“ (srov. rovněž § 14a odst. 1 zákona o azylu, jež užívá ve stejném významu slovní spojení „skutečné nebezpečí“) nutno rozumět, že ve významném procentu případů obdobných situací stěžovatele dojde k nežádoucímu následku, takže stěžovatel má dobré důvody se domnívat, že takovýto následek může s významnou pravděpodobností*

ani důkazního standardu užívaného v zemích common law v civilních věcech [vyšší pravděpodobnost že ano, než že ne (balance of probabilities)].“

47. Ve vztahu k podmínce selhání ochrany v zemi původu, kterou stanoví § 14a odst. 1 zákona o azylu, stanoví čl. 7 odst. 1, odst. 2 kvalifikační směrnice, co se rozumí účinnou ochranou před vážnou újmou. Podle citovaných ustanovení *„ochrana před pronásledováním nebo vážnou újmou musí být účinná a nesmí být pouze dočasná. Má se zpravidla za to, že taková ochrana je poskytována, jestliže subjekty uvedené v odst. 1 písm. a) a b) učiní přiměřené kroky k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy, mimo jiné zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo způsobení vážné újmy, a žadatel má k této ochraně přístup.*
48. Podle čl. 3 EÚLP *„nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu.“*
49. Dle čl. 15 písm. c) kvalifikační směrnice se *„vážnou újmou rozumí vážné a individuální obrožení života nebo nedotknutelnosti civilisty v důsledku svévolného násilí během mezinárodního nebo vnitrostátního ozbrojeného konfliktu.“* Podmínky vyloučení z nároku na doplňkovou ochranu (čl. 17 kvalifikační směrnice) se na žalobce přitom nevztahují. Jak soud uvedl již shora v bodě 19 tohoto rozsudku, čl. 46 procedurální směrnice ukládá členským státům povinnost vycházet při rozhodování o oprávněm prostředku z úplného a aktuálního posouzení skutkové i právní stránky. Důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu je tedy třeba posoudit na základě aktuálních zpráv o zemi původu žadatele o udělení mezinárodní ochrany.
50. Žalobce namítl, že závěry žalovaného jsou v rozporu se zjištěným skutkovým stavem, respektive že došlo k dezinterpretaci zpráv o zemi jeho původu, neboť žalovaný negoval, že by mu v zemi původu hrozilo nebezpečí mučení a nelidského zacházení. Dále se vymezil vůči samotným zprávám o zemi původu od Ministerstva zahraničních věcí České republiky, neboť je nepovažoval za vypovídající. V žalobě pak odkázal na webové zdroje popisující skutečnou situaci v Etiopii. Žalobcem navržené zprávy o zemi původu (webové zdroje) soud neprováděl k důkazu, neboť již na základě zpráv, které shromáždil žalovaný a jež jsou obsahem správního spisu (zejména zpráva SEM ze dne 16. 1. 2019), lze dospět k rozporuplným závěrům o bezpečnostní situaci v zemi původu žalobce. Z uvedených zpráv o zemi původu vyplývá, že bezpečnostní situace v Etiopii není pod kontrolou reformní vlády a že v roce 2018 se v zemi odehrála řada etnicky motivovaných konfliktů, během nichž zemřely stovky lidí, a přes milion lidí uprchlo ze svých vesnic. Žalovaný se však těmito informacemi, jež korespondují s žalobcovými obavami vyjádřenými během doplňujícího pohovoru, nezabýval. Pouze stručně konstatoval, že se jedná *„zpravidla o dlouhotrvající konflikty o zdroje“*, které *„nemají bezprostřední souvislost s mocenskými změnami na celoetiopské úrovni“* (viz str. 10 napadeného rozhodnutí). Hrozbu újmy pak žalovaný nepovažoval za reálnou s odkazem na to, že žalobce je příslušníkem největšího etiopského etnika (Oromo). Z citované zprávy SEM však vyplývá, že nejvíce obětí si vyžádaly konflikty mezi etnikem Oromo a dalšími třemi etniky v Etiopii.
51. Žalovaný rovněž uzavřel, že v zemi neprobíhá ozbrojený konflikt, ovšem zpráva SEM zmiňuje, že politické otevření Etiopie spolu s personálními změnami vedlo k částečné ztrátě kontroly ze strany státu a ke vzplanutí regionálních, vět

motivovaných konfliktů, během nichž v roce 2018 zemřely stovky lidí a přes milion lidí uprchlo ze svých domovů, přičemž ozbrojené střety neprobíhaly pouze mimo hlavní centrum země (např. v západní Oromii), ale i na území hlavního města Addis Abeby, odkud pochází žalobce. Dále se v citované zprávě uvádí, že na přelomu roku 2018 a 2019 probíhaly v zemi ozbrojené střety a začátkem roku 2019 existovaly obavy z lokálního vojenského konfliktu, neboť vliv státních orgánů v různých částech země byl oslaben. Zpráva rovněž zmiňuje eskalační potenciál dalšího konfliktu mezi svazovými státy Amhara a Tigray. Obsah zprávy SEM ze dne 16. 1. 2019 o stavu Etiopie v roce 2018 tudíž odpovídá žalobcovým obavám z návratu do země původu, zejména vyjde-li soud z azylového příběhu žalobce a zohlední jeho zkušenost s uvězněním bez soudu z důvodu zastávání určitých politických názorů a s pronásledováním jeho rodiny. Existence ozbrojených konfliktů a násilí na civilním obyvatelstvu je zřejmá i z některých aktuálních zpráv dostupných na webu, jak si soud ověřil (např. zpráva Amnesty International ze dne 29. 5. 2020: *Ethiopia: Rape, extrajudicial executions, homes set alight in security operations in Amhara and Oromia*, dostupná z <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2020/05/ethiopia-rape-extrajudicial-executions-homes-set-alight-in-security-operations-in-amhara-and-oromia/>). Ministerstvo zahraničních věcí České republiky přitom aktuálně na svém webu ve vztahu k cestovním doporučením výslovně uvádí, že se Etiopie v posledních letech potýká s případy násilných protestů, etnických střetů a civilních nepokojů, které mohou velmi prudce zhoršit bezpečnostní situaci na regionální i federální úrovni, a dále zmiňuje, že demokratické volby byly z důvodu pandemie COVID-19 odloženy na rok 2021 (viz https://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/afrika/etiopie/cestovani/other.html). V tomto ohledu působí závěry, které žalovaný učinil ze zpráv o zemi původu, jako předčasné a rozporuplné. Tím, že žalovaný uvedené informace o zemi původu ignoroval, respektive že se s nimi dostatečně nevypořádal, řádně se nezabýval splněním podmínek pro udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a zákona o azylu. Skutková zjištění žalovaného ve vztahu k naplnění podmínek doplňkové ochrany, a to zejména podle § 14a odst. 1, odst. 2 písm. b), c) zákona o azylu, proto nejsou dostatečná. Lze proto uzavřít, že závěry žalovaného jsou v rozporu s obsahem zpráv o zemi původu žalobce. Z uvedených důvodů soud shledal námitku žalobce ve vztahu k neudělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu důvodnou.

52. Ve vztahu k neudělení mezinárodní ochrany podle § 12, § 13, § 14 a § 14b zákona o azylu soud neshledal žalobu důvodnou a zamítl ji (výrok I. tohoto rozsudku).
53. Ve výroku II. tohoto rozsudku však soud, na základě výše uvedených skutečností, napadené rozhodnutí zrušil ve vztahu k výroku o neudělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, a to dle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, nemá ve spisech oporu a vyžaduje zásadní doplnění. Současně soud rozhodl o vracení věci žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.), v němž doplní skutkový stav o aktuální zprávy o zemi původu, zejména ve vztahu k existenci vážné újmy dle § 14a odst. 2 písm. b) a c) zákona o azylu, načež s přihlédnutím ke všem zásadním informacím o zemi původu posoudí, zda jsou splněny podmínky pro udělení doplňkové ochrany. Žalovaný vyjde ze shora uvedených záv

k nežádoucímu následku (ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu), a zda i žalobce má dobré důvody domnívat se, že jej může s významnou pravděpodobností postihnout stejný negativní následek, anebo zda je hrozba skutečného nebezpečí vážné újmy již vyvrácena aktuálními zprávami o zemi původu. Přitom se vyjádří i k možnostem ochrany poskytované v zemi původu žalobce ve smyslu § 14a odst. 1 zákona o azylu a čl. 7 kvalifikační směrnice. Právním názorem, který soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku, je v dalším řízení správní orgán vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

V. Náklady řízení

54. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Jelikož žalobci v souvislosti s řízením před soudem nevznikly žádné náklady, bylo rozhodnuto způsobem uvedeným ve výroku tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 30. června 2020

JUDr. Ivona Šubrtová v. r.
samosoudkyně